

Remunerarea funcționarului public cu statut special: noi abordări >> p.3

PUBLICAȚIE PERIODICĂ A CONFEDERAȚIEI NAȚIONALE A SINDICATELOR DIN MOLDOVA

Cât ne costă viața în R. Moldova: date statistice și argumente științifice >> p.4

Actual

Interviu

Igor Zubcu,
președintele CNSM:

„Mișcarea sindicală este o forță care luptă pentru pace, dar aceasta trebuie să lupte și pentru democrație” >> p.2

FSLC a analizat situația din domeniul culturii

Consiliul Republican al Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Cultură va întreprinde acțiuni concrete pentru a proteja drepturile profesionale și social-economice ale salariaților, membri de sindicat din ramura culturii. >> p.3

Învățământul – prioritate națională principală

Învățământul de toate nivelurile este/trebuie să fie prioritate națională în Republica Moldova și această teză ar trebui inclusă în Constituție. >> p.5

Pe 18 decembrie este marcată Ziua Poliției și Ziua Internațională a migrantului; pe 19 decembrie – Ziua înființării primului sindicat din Basarabia; pe 22 decembrie – Ziua energieticianului; în a treia sâmbătă a lunii decembrie – Ziua colaboratorului sistemului penitenciar.

CNSM este solidară cu acțiunea de protest organizată de ETUC la Bruxelles

”Sindicatelor din Europa dau dovadă de o coeziune cum nu s-a mai văzut de mulți ani

Mii de sindicalisti din întreaga Europă au mers, pe 12 decembrie, la Bruxelles (Belgia), către instituțiile europene, să protesteze față de planurile de a începe programul de austeritate planificat pentru anul viitor. Acțiunea de protest a fost organizată de Confederația Europeană a Sindicatelor (ETUC).

În semn de solidaritate cu sindicalității adunați la acțiunea de

protest organizată la Bruxelles, alături de lideri sindicali de la diferite organizații sindicale din Europa, la activitate a participat și Lilia Franț, vicepreședintă a Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova (CNSM), care în aceste zile se află în capitala Belgiei, unde are loc cea de-a 33-a reuniune a Consiliului General al Confederației Internaționale a Sindicatelor (ITUC). Manifestația organizată de Confederația Europeană a Sindicatelor

face parte dintr-o campanie mai amplă, prin care se pledează pentru „un acord echitabil pentru lucrători” și are loc în timp ce miniștrii și deputații europeni sunt în negocieri pentru o reformă a regulilor de guvernare economică ale UE.

Conform actualului proiect de propunere discutat de oficialii UE, 14 state membre vor fi obligate să reducă cu 45 de miliarde de euro bugetele lor pentru anul viitor, po-

trivrit calculelor ETUC, bazate pe datele Comisiei Europene.

Precizăm că CNSM este membră a ETUC din octombrie 2022. Confederația Europeană a Sindicatelor este principala organizație sindicală care reprezintă lucrătorii la nivel european. ETUC a fost fondată în anul 1973 și include în componența sa peste 90 de organizații sindicale, care cuprind peste 45 de milioane de membri de sindicat.

trivrit calculelor ETUC, bazate pe datele Comisiei Europene.

Precizăm că CNSM este membră a ETUC din octombrie 2022. Confederația Europeană a Sindicatelor este principala organizație sindicală care reprezintă lucrătorii la nivel european. ETUC a fost fondată în anul 1973 și include în componența sa peste 90 de organizații sindicale, care cuprind peste 45 de milioane de membri de sindicat.

start ABONARE 2024

DRAGI CITITORI!

Sperăm foarte mult să rămânem împreună și în 2024, fiindcă doar astfel putem face o publicație de calitate.

Abonament: 1 lună - 40,00 lei; 6 luni - 240,00 lei; 12 luni - 440,00 lei.

RE* INDICE DE ABONARE
67798

» ACTIVITATEA CNSM

2

Dialog

„Mișcarea sindicală este o forță care luptă pentru pace, dar aceasta trebuie să lupte și pentru democrație”

Interviu cu Igor Zubcu, președintele CNSM, proaspăt ales în funcția de președinte al Consiliului Regional Pan-European (PERC) al ITUC

– Domnule Zubcu, cum a fost atmosfera la cea de-a 5-a Adunare Generală a PERC? Bănuiesc că ați avut susținători serioși. Atât de cunoscute sunt sindicatele din Republica Moldova?

– Atmosfera la cea de-a 5-a Adunare Generală a PERC a fost una pozitivă. Sindicatele din R. Moldova au devenit mai vizibile, având în vedere calitățile noastre organizatorice și în gestionarea crizei refugiaților din Ucraina. Totodată, am devenit vizibili și prin participarea activă la Conferința Internațională a Muncii, pe care o organizează anual OIM la Geneva. Și, desigur, prin activitățile noastre interne, pe care le-am desfășurat, fiindcă avem o agendă plină de evenimente. Mai ales agenda ce ține de Campania „Organizația primară – energia mișcării sindicale”, vizita Mariei Helena Andre, directoarea Agenției OIM-ACTRAV, care a rămas plăcut impresionată de activitatea CNSM în perioada respectivă, precum și vizita recentă a dnei Esther Lynch, secretar general al Confederației Europene a Sindicatelor (ETUC), care a văzut calitatea dialogului social care există în R. Moldova, precum și implicarea sindicatelor în susținerea organizațiilor sindicale primare.

– Cum vă simțiți în noua postură, de președinte al Consiliului Regional Pan-European (PERC) al Confederației Internaționale a Sindicatelor (ITUC)? Pentru că e o funcție foarte înaltă. Și ce implică exercitarea acestei funcții?

– În cadrul Confederației Internaționale a Sindicatelor există mai multe consilii regionale. Eu sunt onorat să fiu ales de circa 40 de țări în calitate de președinte al Consiliului Regional Pan-European, care unește țări începând cu capitale de la Lisabona până la Astana. Aici sunt incluse țări din Europa de Est, Europa de Vest, Caucazul, iar mai recent, Kazahstan, ca reprezentant al regiunii Asiei Centrale. Mă simt mai responsabil, mai disciplinat. Mă simt mai responsabil pentru membrii de sindicat din țară decât pentru cei din afară, fiindcă această funcție oferă posibilități nu doar mișcării sindicale naționale, dar și Republicii Moldova, ca să fie mai vizibilă și

susținută inclusiv de mișcarea sindicală europeană în realizarea vectorului european, poate chiar și la facilitarea integrării Republicii Moldova în UE. De la începutul mandatului meu, am menționat că pledez pentru ca integrarea europeană să nu fie doar prerogativa Guvernului, dar să fie a „triunghiului social” Guvern–Patronate–Sindicate.

– Care ar putea fi impactul pozitiv asupra sindicatelor din R. Moldova alegerii dvs. în această funcție înaltă a unui organism internațional important?

– Cert e că, în primul rând, CNSM, mișcarea sindicală din R. Moldova va fi mai vizibilă în plan european, în plan internațional, vom avea mai mulți parteneri care să ne susțină. Dar cel mai important e că însuși tonul agendei PERC-ului va fi dat, impulsioneat inclusiv de mișcarea sindicală națională. Noi am subliniat în cadrul PERC multe pericole care pasc mișcarea sindicală. Am constatat faptul că mișcarea sindicală este o forță care luptă pentru pace, dar, totodată, un deziderat, o deviză nouă a mișcării sindicale este că aceasta trebuie să lupte și pentru democrație. Am constatat împreună că democrația nu este firavă doar în țările în curs de dezvoltare, în cele cu aspirații europene, ci și în țările dezvoltate, membre ale UE. De aceea, despre democrație se vorbește ca despre o

– Da, ceea ce constituie un risc iminent, constatat de mișcările sindicale din mai multe țări. De aceea, noi trebuie să fim auziți, trebuie să ne susținem reciproc. Ne-am propus ca PERC să servească drept o platformă pentru crearea unei rețele pan-europene de reacție la potențialele pericole care pot amenința diferite țări, dar, totodată, să fim și o voce care să fie auzită în Europa. Am constatat că cresc inechitățile, inegalitățile. Pentru noi, este foarte important ca toți să înțeleagă că nu vom admite un conflict cultural sau în alte domenii între Vest și Est. Ne dorim să fim o platformă unică. În acest sens, vrem să eliminăm discrepanțele, antagonismul între sectorul privat și sectorul bugetar sau sectorul public, să fie eliminate discriminările de gen, discriminările sau inegalitățile ce țin de salarii între femei și bărbați. Desigur, trebuie să depunem eforturi pentru a schimba realitatea, pentru că după pandemie, după declanșarea războiului în Ucraina, ne ciocnim cu o realitate nouă, crudă. Iar noi, sindicatele, trebuie să ne adaptăm, să ne racordăm la noile schimbări care au loc pe scena geopolitică, inclusiv pe scena politică în țară și în regiune. Se pune accent chiar pe alegerile europarlamentare care vor avea loc în 2024. Sindicatele nu își doresc să vină la putere partidele extremiste, pentru a menține un dialog social constructiv și în continuare.

valoare care este pusă în pericol. Pe lângă aceste riscuri, mai vedem și noi provocări, în sensul că constatăm în mod univoc faptul că sindicatele trebuie să aibă o voce mai puternică, o voce care să fie auzită de politicieni, deoarece în multe țări se dorește diminuarea rolului sindicatelor în societate. Noi am constatat că e nevoie de unitate nu doar la nivel de țări, în interior, ci de unitate la nivel european, la nivel global. Am observat că există anumite tendințe periculoase, inclusiv de substituere a dialogului social prin dialog civil...

– Chipurile, dialogul cu societatea civilă...

prestatoare de servicii în sindicate reprezentative, conform modelului european. Trebuie să monitorizăm tranziția. Inclusiv tranziția țărilor, a economiilor acestora, aceasta trebuie să fie o tranziție justă. Personal, mi-aș dori să fie o tranziție de la o economie bazată pe regulile dure ale capitalului spre o economie orientată social, pe omul muncii. Noi vorbim, de asemenea, despre tranziția spre o economie „verde”. Aceasta trebuie să fie realizată prin diseminarea informațiilor către lucrători, către medii de afaceri. Totodată, eu știu că pentru orice tranziție trebuie să plătească cineva. Vom depune efort ca pentru tranzițiile care se realizează în țară, în regiune, să nu plătească un preț prea mare oamenii muncii. Avem nevoie de incluziune. Vorbesc aici de incluziunea tinerilor pe piața muncii, e nevoie de promovarea tinerilor în organele de conducere sindicale, este necesară și promovarea femeilor. Totodată, trebuie să îmbunătățim condițiile de viață. Avem anumiți indicatori cu care am reușit să avansăm anul acesta. Am reușit să negociem o creștere salarială de circa 25% a salariului minim începând cu 1 ianuarie 2024, ceea ce este o realizare a noastră comună. Sarcina noastră e să devenim parteneri sociali mai buni, să fim mai activi pe platforma Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective, sindicatele de ramură să fie mai active pe platforma comisiilor pentru dialog social la nivel de ramură. În anul 2023, am simțit un sprijin mare din partea teritoriului. Au fost organizate mai multe activități care au dus la creșterea imaginii sindicatelor și a rolului sindicatelor ca și actor social, inclusiv în teritoriu. Participarea noastră la PERC și în Confederația Europeană a Sindicatelor ne-a învățat să gândim global, dar, totodată, să acționăm local.

– E de așteptat că vă veți afla mai mult pe la Budapesta, Bruxelles decât la Chișinău, cu această nouă funcție?

– Desigur, va presupune participarea la mai multe evenimente la nivel european, posibil, și la nivel național în mai multe state, dar nu într-atât încât să pericliteze exercitarea funcției mele în calitate de președinte al CNSM.

– În încheiere, ne puteți dezvălui planurile de activitate pentru viitorul apropiat în noua calitate, de „dublu funcționar” sindical?

– Planurile sunt ambițioase. Mă refer la ceea ce ține de consolidarea mișcării sindicale, la revitalizarea sindicatelor, la creșterea rolului sindicatelor în calitate de actor social, partener social. Implicarea sindicatelor mai ales la nivel național în procesul de integrare în UE. Noi suntem membri și în Comisia națională pentru integrare europeană și, desigur, creșterea calității vieții și siguranța la locul de muncă pentru lucrătorii membri de sindicat este prioritatea de bază.

– Mult succes în continuare în activitatea sindicală.

Interlocutor: Ilie LUPAN

3 ACTIVITATEA SINDICALĂ

Reuniune internațională

Remunerarea funcționarului public cu statut special: noi abordări

În Republica Moldova există un deficit de peste 1.300 de polițiști sau 14% din totalul posturilor disponibile, care se menține în ultimii cinci ani. Efectivul de polițiști este acum de 301 la 100.000 de locuitori, ceea ce reprezintă 87% din media europeană, se arată în Strategia de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022-2030, aprobată de Guvern.

Pentru a sensibiliza opinia publică, instituțiile naționale și cele internaționale cu privire la problemele ce vizează discrepanța dintre efortul depus de funcționarii publici cu statut special și nivelul retribuției muncii acestora, pe 11 decembrie curent, Federația Sindicatelor din Moldova „SINDELEX” a organizat la Chișinău Conferința internațională cu genericul „Remunerarea muncii funcționarului public cu statut special. Noi abordări în era multiplelor crize”.

La eveniment au participat conducerea Federației „SINDELEX”, liderii de sindicat din cadrul organizațiilor membre ale Federației – Sindicatul „Demitate”, Sindicatul „Frontiera”, Sindicatul „Gardianul”, Sindicatul „Salvatorul”, Sindicatul „SindMAI”, parteneri sociali la nivel național – Igor Zubcu, președintele CNSM, Anatolie Falca, director al Administrației Naționale a Penitenciarelor,

Viorel Cernăuțeanu, șef al Inspectoratului General al Poliției. De asemenea, au participat parteneri internaționali ai Federației „SINDELEX”, Vasile Zelca, președintele Sindicatului Național al Polițiștilor și Personalului Contractual din România, Nicolae Cirlan, secretar general al Sindicatului Național al Polițiștilor și Personalului Contractual din România, Andrean Neagoe, vicepreședinte al Sindicatului Național al Polițiștilor din Penitenciare din România, Florin Stoica, secretar general al Sindicatului Național al Polițiștilor din Penitenciare din România.

În mesajul său, Mihail Lașcu, președintele Federației „SINDELEX”, a menționat că

astfel de întruniri sunt extrem de importante pentru a face un schimb de opinii, a cunoaște experiența altor state în domeniul promovării drepturilor social-economice ale polițiștilor.

Angela Otean, secretar general al Federației „SINDELEX”, a specificat că „condițiile de risc permanent pentru viață și sănătate, pericolele la care se expun funcționarii publici cu statut special sunt o realitate ce necesită o implicare plenară a statului în ceea ce privește protecția drepturilor social-economice ale acestor categorii de angajați”.

Igor Zubcu, președintele CNSM, a remarcat că salariul mediu al funcționarului public

cu statut special este mai mic decât salariul mediu pe economie, însă securitatea și ordinea publică trebuie să fie o prioritate la nivel de țară, iar salariile acestor categorii de angajați trebuie să fie majorate, pentru a avea o muncă decentă, a păstra și motiva specialiștii, a minimiza efectele migrației forței de muncă, ce are un impact negativ asupra situației în ramură.

„Motivarea care există în cazul angajaților Inspectoratului General de Poliție nu este pe măsura așteptărilor unui angajat care adesea își riscă viața în exercitarea atribuțiilor de serviciu. Nu e vorba doar de salariu, ci și de o platformă mult mai largă, începând de la dotare, asigurarea riscurilor”, a menționat Viorel Cernăuțeanu, șeful IGP.

Și Anatolie Falca, director al Administrației Naționale a Penitenciarelor, s-a referit în alocuțiunea sa la salarizarea insuficientă, la condiții de muncă mai bune, ore suplimentare muncite de angajați.

Profitănd de ocazie, Sindicatul „Gardianul”, membru al Federației „SINDELEX”, și Sindicatul Național al Polițiștilor din Penitenciare din România au semnat pe 12 decembrie curent un Acord de colaborare, care prevede acțiuni comune pentru realizarea și implementarea programelor sindicale, precum și asistență reciprocă în circumstanțe excepționale.

Natalia HADĂRCĂ

Ședință

Membrii Consiliului Republican al FSLC au analizat situația din domeniul culturii

Consiliul Republican al Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Cultură din RM (FSLC) s-a convocat, pe 13 decembrie curent, într-o ședință ordinară. La lucrările ședinței, în calitate de invitați, au participat Igor Zubcu, președintele CNSM, și Sergiu Boboc, consultant principal la Ministerul Culturii.

Ordinea de zi a inclus mai multe chestiuni privind activitatea Federației și a instituțiilor din ramura culturii. Pe marginea chestiunii „Cu privire la monitorizarea activității de protecție a salariaților membri de sindicat desfășurate de către administrația publică locală (APL) și de conducerea entităților economice din ramura culturii în vederea respectării Convenției Colective (nivel de ramură) pe anii 2021-2025, pe parcursul anului 2023” au vorbit mai mulți membri ai Consiliului Republican al FSLC.

Nicolae Garaz, președintele FSLC, a menționat în raportul prezentat că pentru funcționarea eficientă a unei entități economice, este nevoie de doi factori: dialogul social la nivel de unitate și concordanța actelor administrative cu legislația muncii în vigoare. El a adăugat că, până la ora actuală, din 39 de organizații sindicale primare au reușit să încheie contracte colective de muncă (la nivel de unitate) în 33 de entități economice. Totodată, la nivel teritorial, din 35 de centre sindicale ramural-teritoriale din cadrul FSLC au reușit să negocieze și să semneze 31 de

convenții/contracte colective la nivel teritorial, prin care s-a reușit obținerea unor drepturi și facilități pentru membrii de sindicat din instituțiile de cultură.

Dar, cu părere de rău, precum au menționat și alți vorbitori, sunt și abateri de la normele în vigoare comise de administrația unor instituții de cultură sau de către administrația publică locală, atât a prevederilor Convenției Colective la nivel de ramură, a contractelor colective de muncă, dar și a legislației muncii în vigoare. Mulți bibliotecari, de pildă, sunt trecuți la 0,5 sau chiar la 0,25 de normă, motivul invocat de primării fiind lipsa de mijloace financiare.

Totodată, liderul sindical a accentuat că „cea mai mare problemă cu care se confruntă salariații din ramura culturii este cea a deficitului personalului de specialitate, care rezultă din nivelul de salarizare stabilit pentru angajații din ramura culturii. Normele stabilite și majorările salariale stabilite în ultima perioadă nici pe departe nu asigură condiții de viață decente și demne pentru salariații din ramura culturii. Din acest motiv, conducerea Federației a înaintat, repetat, propuneri la proiectele de acte normative ce vizează problema remunerării salariale, pentru a dobândi majorări de salarii și plata sporurilor pentru salariații din domeniul culturii.

Nicolae Garaz a concluzionat că „sarcina principală a sindicatelor este prevenirea oricărei tentative de neconformare la actele normative în vigoare și întreprinderea

acțiunilor concrete pentru a proteja drepturile profesionale și social-economice ale salariaților și membrilor de sindicat din ramura culturii”.

În alocuțiunea sa, Igor Zubcu, președintele CNSM, a apreciat activitatea Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Cultură, precum și cultura sindicală a membrilor FSLC. „Fiindcă noi vorbim de ABC-ul sindical, despre management sindical, dar este importantă și cultura sindicală. Eu mi-am promis să susțin tinerii, să se poată realiza acasă. Astăzi (miercuri – n.n.), la ședința de Guvern s-a aprobat un proiect de lege de modificare a Legii culturii, care urmează să fie votat de Parlament. Mă bucur că s-a mărit salariul actorilor: art. 10 prevede obligațiile statului față de tinerii de creație”. El a adăugat că este bine că și pentru tinerii de creație

au fost stabilite garanții sociale ca și pentru tinerii din educație și din sănătate. Este un prim pas pentru a stabili echitate pentru tinerii din diferite domenii, noutate aplaudată de membrii Consiliului Republican al FSLC. În încheiere, liderul CNSM i-a îndemnat pe sindicaliștii din cultură să se aboneze la „Vocea poporului”, care este o tribună a tuturor.

Sergiu Boboc, consultant principal la Ministerul Culturii, a răspuns la mai multe întrebări venite din partea sindicaliștilor, care au abordat probleme legate de îmbunătățirea situației privind salarizarea în sistemul bugetar și îmbunătățirea condițiilor de muncă, insuficiența cadrelor și necesitatea unei motiveri mai bune, în special, pentru a menține și atrage tineri specialiști în ramura culturii.

Cor. VP

Studiu

Cât ne costă viața în R. Moldova: date statistice și argumente științifice

O familie din patru membri are nevoie lunar de 35 de mii de lei, pentru a avea o viață decentă în Republica Moldova. Realitatea, însă, este departe de aceste cifre, așa cum peste 180 de mii de moldoveni au salariul minim pe economie de doar 4000 de lei lunar, iar în 2024 vor avea cu o mie mai mult.

Este concluzia autorilor Studiului privind salariul minim și costul vieții, care a fost prezentat în una din zilele trecute, la Chișinău, în cadrul unei mese rotunde organizate de Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM). Activitatea a avut loc în cadrul unui proiect implementat cu susținerea Agenției Daneze pentru Dezvoltarea Sindicatelor (DTDA) și New Democracy Fund.

„Costul vieții ar fi de aproximativ 35 de mii de lei, pentru o familie din patru persoane. Aici este inclusă și posibilitatea de a procura un apartament, pe parcursul a 30, 35 de ani, și a unei mașini. Sindicatele și-au propus să abordeze științific, nu doar cantitativ, dar și calitativ, nivelul salariului minim. Evident, cu acest salariu minim poți să acoperi foarte puține cheltuieli pe moment în Republica Moldova. Trebuie însă să menționăm că, în ultimii ani, acest salariu minim a crescut. Dacă anterior era de 2935 de lei, acum este de patru mii, iar de la 1 ianuarie va fi de cinci mii de lei. Este o creștere de peste 60 la sută pe parcursul a doi ani de zile. E puțin, dar în condițiile Republicii Moldova reieșim nu doar din poziția cerințelor salariaților, membri de sindicat, dar și a partenerilor noștri sociali

– patronatele și Guvernul. Am fi în drept să cerem mai mult, dar am putea să intrăm în imposibilitatea de plată a patronilor. Or, noi ne dorim să avem patroni puternici, care să creeze locuri de muncă bine plătite și să fie sustenabili”, a menționat Igor Zubcu, președintele CNSM.

Chiar dacă salariul minim pe economie a crescut în ultimii ani, experții economici nu prognozează schimbări majore la acest capitol, mai ales că, în anul acesta, avem un deficit bugetar de peste 15 miliarde de lei. Totuși, atragerea investițiilor străine în țara noastră ar fi un pas înainte.

Rata sărăciei, în creștere

„Acum, ponderea cea mai mică a salariului este în sectorul bugetar. În anul 2022, aproximativ 27 la sută din forța de muncă au avut un salariu de până la patru mii de lei. Vă imaginați dacă raportăm această sumă la cheltuielile din sezonul rece al anului? Practic, jumătate din acești bani merg pentru a plăti facturile. Ce îi rămâne angajatului, familiei acestuia pentru a trăi? Nimic. Putem spune că sunt sub limita pragului de sărăcie”, a spus, pentru „Vocea

poporului”, Alic Bircă, profesor universitar, unul dintre autorii studiului.

Datele statistice arată că în anul 2022 rata sărăciei absolute în Republica Moldova a crescut până la 31,1%, ceea ce conduce la presupunerea că sărăcia din țară se referă și la persoane ocupate.

„O astfel de situație este inadmisibilă. Pe lângă faptul că valoarea salariului minim, care, fiind aproape de pragul sărăciei, conduce la răspândirea riscului sărăciei în rândul populației ocupate, această situație ar conduce și la o reducere puternică a indicatorilor ocupaționali. Respectiv, la o înrăutățire a situației legate de securitatea socială, la o intensificare și mai mare a

migrației internaționale de muncă, precum și la compromiterea funcționalității economiei naționale și la o frânare a ritmului de dezvoltare”, se menționează în studiu.

Pentru a îmbunătăți situația cu privire la stabilirea salariului minim în Republica Moldova și la asigurarea unei mai bune protecții social-economice a populației, autorii studiului au venit cu mai multe recomandări, între care creșterea graduală a salariului minim pe economie până la nivelul de 50% din salariul mediu brut pe economie, reprezentând un indicator orientativ al Uniunii Europene, revizuirea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar etc.

Conferință internațională

Economia Republicii Moldova în contextul integrării europene

După trei ani marcați de multiple crize, în 2023, experții anticipează o recuperare economică de 3,3%, urmată de o creștere de 5,4 la sută pentru anul viitor. Concluziile au fost prezentate de Centrul Analitic Independent „Expert-Grup” în deschiderea Conferinței MACRO 2023.

Timpe de o zi, experți naționali, dar și internaționali, demnitari, reprezentanți ai autorităților locale, ai sectorului privat, sectorului asociativ și mediului academic din Republica Moldova au discutat despre situația macroeconomică din Republica Moldova, prognoze și despre cum impulsivă creșterea economică în contextul integrării europene.

În debutul conferinței, Adrian Lupușor, director executiv al Centrului Analitic Independent „Expert-Grup”, a prezentat concluziile cheie ale Raportului de Stare a Țării, realizat de „Expert-Grup” în parteneriat cu Fundația „Friedrich Ebert”. În opinia expertului, economia Republicii Moldova continuă să fie afectată de probleme sistematice care nu permit o convergență mai accelerată în raport cu țările din regiune.

„PIB-ul pe cap de locuitor crește foarte lent – în 12 ani, acesta a crescut de la 30% la 36 la sută din media țărilor Europei Cen-

trale și de Est. Iar productivitatea muncii a rămas de câteva ori mai mică față de țările europene, în condițiile în care firmele au o complexitate tehnologică limitată, iar sectoare importante sunt axate pe producția de bunuri și servicii cu valoare adăugată scăzută. Creșterea din acest an este datorată unui an agricol cu recoltă bună, care a generat un adaos de 30 la sută în sector. Fără sectorul agrar, economia ar fi stagnat. Celelalte sectoare sunt afectate de o cerere internă și externă slabă și de incertitudinea pe care o aduce războiul din Ucraina”, a relevat Lupușor.

Subiectul central al ediției din acest an a fost atenuarea deficitului forței de muncă și transformarea acesteia în sursă de creștere economică. Unul dintre invitați și vorbitori a fost Sergiu Sainciuc, vicepreședinte al CNSM.

„Forța de muncă este o provocare pentru toate țările din regiune. În Republica Moldova avem suficientă forță de muncă, dar calitatea acesteia nu corespunde cerințelor. Forța de muncă se află în spațiul rural, în sate, iar locurile de muncă – în oraș. Pe de altă parte, ce cere angajatorul uneori nu corespunde cu pregătirea oamenilor. Conform

datorilor Agenției pentru Ocuparea Forței de Muncă (AOFM), 65-67 la sută dintre cei care caută de lucru nu au o specializare sau o meserie”, a declarat Sergiu Sainciuc.

Potrivit lui, AOFM cheltuiește foarte mulți bani pentru cursuri de formare profesională. Dar acest lucru trebuie să-l facă statul – să investească în instruire, pe tot parcursul vieții cetățeanului.

„O altă problemă care nu motivează oamenii să se angajeze o constituie salariile mici. Minimul pentru un trai decent era 12.500 lei în 2016. Dar noi acest salariu l-am atins abia în acest an, în timp ce creșterile de prețuri din 2016 încoace au fost foarte mari. În ceea ce privește ideea de a aduce forța de muncă din străinătate, legislația spune că putem aduce doar forță de muncă calificată, cu salariul mediu pe țară. Aici cred că sunt mai multe aspecte negative decât pozitive: impactul asupra sistemului de sănătate, de asistență socială și chiar de securitate. Există riscuri ca țara să devină o platformă de tranzit pentru migranți din țări mai puțin dezvoltate pentru a ajunge în țări mai dezvoltate. Concluzia este că noi trebuie să oferim condiții de muncă și salarii decente oamenilor noștri la noi în țară”, a conchis Sergiu Sainciuc.

Conferința MACRO 2023 a avut loc cu genericul „Economia Moldovei în contextul integrării europene: soluții pentru stimularea dezvoltării, incluziunii și rezilienței economice” și a fost organizată de Centrul „Expert-Grup” și Fundația „Friedrich-Ebert”.

Opinie

Învățământul – prioritate națională principală, aici și acum

Mihai PATRAȘ, profesor universitar

Cei care vor susține teza dată (și o vor include în legea fundamentală cu ulterioara „precizare” în legi etc.), vor face un lucru bun, național, patriotic, nu vor greși, iar cei care vor fi împotriva, vor greși amarnic, vor greși pe termen lung, vor comite una dintre cele mai mari greșeli în viață, vor greși pentru ei și pentru toți conaționali.

Un exemplu din istorie. Imperiul austro-ungar a fost unul dintre cele mai multinaționale imperii. Din componența monarhiei făceau parte Austria, Ungaria, Boemia, Moravia, Bucovina (populată preponderent de români, cu imigranți ruteni din Galiția), Transilvania, Carniola, Küsterland, Dalmația, Croația, Fiume, Galiția.

Împăratul Franz Joseph I al Austriei, care a domnit o perioadă îndelungată (1867-1916), a reușit să păstreze un echilibru între minoritățile naționale (până în 1914) anume datorită faptului că în timpul guvernării sale a dezvoltat învățământul. Până la sfârșitul sec. XIX, el a reușit să culturalizeze tot imperiul (cu peste 95%, de cuprinderea populației cu învățământul), adică a construit școli în fiecare localitate. Deci, 47 de ani fără conflicte interne într-un stat multiethnic datorită, în primul rând, dezvoltării învățământului (preponderent, în limba populației băștinașă, dar cu cunoașterea limbii germane).

”Este nevoie de o strategie care să conțină o viziune clară asupra sistemului educațional

În R. Moldova, acest domeniu extraordinar de important, acum și pentru viitor, nu este evaluat de către autorități la nivelul adecvat.

Fiindcă învățământul general de 9 clase este obligatoriu, toți trec prin această etapă, toți intră în contact cu învățătorul. Pentru a identifica gradul de subevaluare, vom folosi comparațiile. Un indicator măsurabil al importanței profesiei este/ar trebui să fie mărimea salariului (lunar).

Un învățător începător (tânăr specialist), pentru munca sa este remunerat cu un salariu lunar de circa 6400 de lei, în condițiile unui deficit de cadre didactice de câteva

Cu câțiva ani în urmă, am elaborat un material în care am încercat să demonstrez că învățământul de toate nivelurile este/trebuie să fie prioritate națională (în R. Moldova) și această teză ar trebui inclusă în Constituție. Poate am fost, dar poate nu am fost destul de convingător atunci, acum însă doresc „să strig tare” – de învățământ, în ultimă instanță, depind toate, absolut toate, absolut totul.

mii (de învățători), iar cel cu grad superior – cu circa 9500 de lei. Pe de altă parte, în școala superioară, salariul unui conferențiar universitar este 8200 de lei (cu câteva săptămâni în urmă, această informație a fost comunicată de către rectorul USM, Igor Șarov), iar al unui profesor universitar, cel mai înalt grad științifico-didactic, cu până la 10.000 de lei (salariul mediu pe republică constituie circa 12 mii de lei).

Pentru a deveni prof. univ. trebuie să absolvi liceul cu note/cunoștințe bune (sau foarte bune), apoi instituția de învățământ superior (ciclul I și II), aspirantura/doctorantura, să elaborezi și să susții două teze științifice (de dr. și de dr. hab.), să treci printr-o susedenie de comisii, seminare, recenzii, oponenți, avizări etc., să elaborezi lucrări științifico-didactice (articole științifice, monografii, manuale, cărți etc.), să prezinți (cu argumente) rezultatele științifice la multiple conferințe și simpozioane științifico-practice (naționale și internaționale), să demonstrezi alte capacități științifice, să treci prin multe emoții etc. Și, dacă totul va decurge bine (vei fi „ascultător”, cuminte, nu vei avea cu nimeni probleme și nici dușmani, care ar putea să scoată „niște informații” negative etc.), atunci, peste vre-o 25-30 ani, adică la vârsta de circa 50 de ani (plus-minus), la universitate sau într-un centru științific, cu un salariu mai mic decât decent (pornind de la o bursă de aspirant de 2.000 de lei), s-ar putea să obții gradația cea mai înaltă (de prof. univ.).

Disproporții în salarizarea profesorilor școlari și a celor universitari

Amintim aici tuturor o cifră importantă din statistica științifică ex-sovietică. Din 100 de aspiranți/doctoranzi, absolveau cu succes (cu susținerea sau discutarea și prezentarea tezei și cu înregistrarea în cartea de muncă) doar circa 8% dintre aspiranți. Restul, maxim, jumătate dintre cei rămași, susțineau prima teză doar peste câțiva ani.

Constatăm câteva grave disproporții în salarizarea profesorilor școlari și a celor universitari. Concluzia este că prof. univ. ar trebui să fie mai bine remunerat decât cei școlari (cel puțin de două ori). Pe de altă parte, actualmente, un șofer experimentat de troleibuz este remunerat cu un salariu de circa 2,0-2,5 ori mai mare decât profesorul universitar, în funcție de vechime, iar un taxator de troleibuz are un salariu egal cu salariul unui conf. univ. (în funcție de banii încasați, salariul poate fi și mai mare).

Nicidecum nu avem intenția să diminuăm importanța acestora (șoferului sau taxatorului de troleibuz). Toate profesiile, cum spunea poetul, sunt importante. Dar trebuie să fim serioși când stabilim salariile. Să fie respectate anumite proporții între profesii.

Cum putem atrage tinerii cei mai buni, mai capabili în știință, dacă tânărul pomește (la aspirantură) cu un salariu (o bursă) de 10% din salariul șoferului de troleibuz și dacă el va fi... disciplinat, ascultător, harnic, nu va avea în nici un fel de „probleme”, de acorduri cu șefii, va demonstra aptitudinile de cercetător, va lucra mult și eficient, va dormi puțin, va îndeplini o serie de activități „obștești” (adică neplătite), va locui în cămin ori la gazdă cu familia (și cu copiii săi), nu se va îmbolnăvi, va îndeplini toate poruncile și rugămintele șefilor/administratorilor, va fi patriot și modest, cult, educat, tolerant, altruist, responsabil, dacă... atunci, peste circa 30 de ani (!) salariul lui poate va constitui tocmai... circa 50% din salariul șoferului de troleibuz.

Până în 1990, salariul unui prof. univ. era comparabil cu cel al unui ministru. Acum, diferența dintre quantumul salarizării lor este oficial de circa 4:1 (evident, în favoarea ministrului). Este adevărat că ministru (chiar și prim-ministru) poți fi la noi și... fără studii superioare. E drept nici un ministru la noi nu lucrează prea mult timp: de regulă, un an sau un an și ceva (în 2015, am avut cinci guverne și circa 100 de miniștri, iar în perioada de după 1990 – circa 30 de guverne și câteva sute de miniștri). E un lucrul greu și e greu de

rezistat (mai mult de un an, inclusiv din cauza calificării).

Este evident că munca de înaltă calificare, în cazul profesorului universitar, e subevaluată. Este alogic, ea trebuie adusă în concordanță cu durata și eforturile depuse la pregătirea ei, complexitatea, uneori și cu unicitatea ei. Munca profesorului are o influență permanent pozitivă și de durată asupra societății.

”Munca intelectuală, în fond, este una nenormată

Activitatea mai puțin calificată este cel mai des normată și adeseori este mai sănătoasă. Munca fizică prevede și anumite mișcări fizice. Munca intelectuală, în fond, este una nenormată, una sedentară etc. Nu pot admite că există vreun prof. univ. care ar activa doar 35-40 de ore pe săptămână (adică 7-8 ore pe zi; acum se discută în unele state despre săptămâna de lucru de 4 zile pentru unele categorii de lucrători). Cel mai frecvent, durata muncii profesorului este minimum de două ori mai mare decât a lucrătorului obișnuit. (În paranteză, menționez că activitatea de președinte de comisie parlamentară, înainte de dizolvarea primului parlament ales democratic, cu un an înainte de termen, am exercitat-o cu un salariu de circa 170 de lei (!), adică echivalentul a circa 45 de dolari SUA (!)).

Deci, creșterea prestigiului cadrelor științifico-didactice se poate realiza în primul rând prin ajustarea salariilor acestora. Dar de unde pot fi găsite surse?

Aceasta se poate realiza prin majorarea impozitelor pe venit ale persoanelor juridice, extrem de mici, comparativ cu statele UE, prin diminuarea corupției, prin creșterea gradului de colectare a impozitelor etc.

Totodată, trebuie să ne gândim dacă avem nevoie de un număr exagerat de specialiști cu studii superioare (și nu prea). În 1990, la o populație aproape de două ori mai mare, aveam cam tot atâția studenți câți sunt acum. E necesar să mărim substanțial numărul celor care învață în colegii. Muncitori calificați avem prea puțini. O parte dintre specialiștii cu diplome de studii superioare lucrează în UE ca șoferi, muncitori de rând etc. Oare știe Ministerul Educației și Cercetării câți tineri specialiști cu studii superioare sunt încadrați în activități practice după absolvirea instituției, în activități care necesită calificare înaltă și câți în activități ce nu necesită o astfel de pregătire?

Ar fi multe de spus pe marginea acestor probleme. Principalul, însă, este nevoie de o strategie pentru viitorii 5-10 ani, care să conțină o viziune clară asupra sistemului educațional. Fiindcă învățământul trebuie să fie o prioritate națională principală a statului, aici și acum, dacă vrem să avansăm și să fim în rândul statelor civilizate.

Economistul

Salariul mediu lunar pe activități economice în trimestrul trei din 2023

Ana MOLDOVANU,
consilier superior
în Departamentul
protecție
social-economică
al CNSM

Conform informației Biroului Național de Statistică, în trimestrul trei din 2023:

- câștigul salarial mediu lunar brut, la unitățile din sectorul real cu patru și mai mulți salariați și în toate instituțiile bugetare, a constituit 12357,2 lei, fiind în creștere cu 16,1% față de trimestrul trei din 2022 și cu 1,5% față de trimestrul doi din 2023;

- indicele câștigului salarial real (calculat ca raport între indicele câștigului salarial nominal brut și indicele prețurilor de consum), față de trimestrul III din 2022, a fost de 105,9%; astfel, câștigul salarial s-a majorat în termeni reali cu 5,9%;

- numărul mediu al salariaților comparativ cu trimestrul trei din 2022 a fost aproximativ la același nivel.

Cele mai mari valori ale câștigului salarial mediu lunar în trimestrul III din 2023 sau înregistrat în activitățile: informații și comunicații – 30309,5 lei; activități financiare și de asigurări – 8344,3 lei; artă, activități de recreere și de agrement – 8644,9 lei.

Cele mai mici valori ale câștigului salarial mediu lunar s-au înregistrat în: activități de cazare și alimentație publică – 7876,2 lei; agricultură, silvicultură și pescuit – 8344,3 lei; artă, activități de recreere și de agrement – 8644,9 lei.

Comparativ cu trimestrul trei din 2022, câștigul salarial a crescut în toate activitățile economice. Cele mai semnificative creșteri s-au înregistrat în: artă, activități de recreere și de agrement și în

activități de servicii administrative și activități de servicii suport – cu câte 19,2%; învățământ – cu 18,9%; comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor – cu 18,4%.

Comparativ cu trimestrul doi al anului 2023, câștigul salarial a crescut cu 1,5%. Cele mai semnificative creșteri ale câștigului salarial s-au înregistrat în: industria extractivă – cu 11,8%; agricultură, silvicultură și pescuit – 9,2%.

Cele mai semnificative scăderi ale câștigului salarial s-au înregistrat în activitățile: financiare și de asigurări – cu 5,0%; artă, activități de recreere și de agrement – cu 4,5%; sănătate și asistență socială – cu 3,8%.

Câștigul salarial mediu lunar brut, pe activități economice, în trimestrul trei din 2023

Total pe economie - 12357,2 lei; agricultură, silvicultură și pescuit - 8344,3 lei; industrie - total - 11545,0 lei; industria extractivă - 10497,7 lei; industria prelucrătoare - 10713,5 lei; producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat - 19048,4 lei; distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare - 10225,1 lei; construcții - 10778,8 lei; comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor - 11487,7 lei; transport și depozitare - 11098,6 lei; activități de cazare și alimentație publică - 7876,2 lei; informații și comunicații - 30309,5 lei; activități financiare și de asigurări - 23463,7 lei; tranzacții imobiliare - 9878,4 lei; activități profesionale, științifice și tehnice - 14330,0 lei; activități de servicii administrative și activități de servicii suport - 9585,6 lei; administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii -

13733,9 lei; învățământ - 9662,9 lei; sănătate și asistență socială - 13064,8 lei; artă, activități de recreere și de agrement - 8644,9 lei; alte activități de servicii - 15550,6.

Evoluția câștigului salarial mediu lunar brut pe indicatori

În sectorul bugetar, în trimestrul III din 2023, câștigul salarial mediu lunar a constituit 10192,7 lei (cu 18,8% mai mult față de trimestrul III din 2022), iar în sectorul real – 13099,2 lei (cu 15,2% mai mult față de trimestrul III din 2022).

Numărul mediu al salariaților în trimestrul III din 2023, comparativ cu trimestrul III din 2022, a fost aproximativ la același nivel. Cele mai semnificative creșteri s-au înregistrat în: activități de cazare și alimentație publică – cu 30,1%; alte activități de servicii (secțiunea S din CAEM³, inclusiv activități ale organizațiilor patronale, sindicale, repararea calculatoarelor și a altor articole personale, activități de servicii personale etc.) – cu 7,7%; informații și comunicații – cu 4,8%.

Cele mai semnificative descreșteri ale numărului mediu de salariați în trimestrul III din 2022, față de trimestrul III din 2022, s-au înregistrat în activitățile: industria extractivă – cu 8,4%; distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare – cu 6,6%; tranzacții imobiliare – cu 6,2%.

Comparativ cu trimestrul II din 2023, numărul mediu al salariaților a scăzut cu 1,0%. Cele mai semnificative descreșteri s-au înregistrat în: activități de cazare și alimentație publică – cu 4,0%; industria extractivă – cu 2,7%; învățământ – cu 2,2%.

Creșteri mai mari ale numărului mediu de salariați în trimestrul III din 2023 față de trimestrul II din 2023 s-au înregistrat în: agricultură, silvicultură și pescuit – cu 1,9%; construcții – cu 0,7%.

Cetățeanul și legea

Rubrica „Cetățeanul și legea” vine în ajutorul cititorului nostru care caută răspunsuri la întrebări de ordin juridic. Continuăm această tradiție pentru ca cititorii care sunt și salariați la diverse întreprinderi să nu se simtă vulnerabili din punct de vedere juridic în fața celor care încearcă să-i manipuleze. La întrebările primite la redacție va răspunde Ion PREGUZA, expert în Departamentul Juridic al Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, în fiecare luni și joi de la 14:00 până la 16:00. Ne puteți contacta și la linia fierbinte 0-800-800-20.

Durată redusă a timpului de muncă: cine poate beneficia de asta

Dragă redacție, recent, am citit cu mult interes, în săptămânalul „Vocea poporului”, răspunsul la întrebarea unui cititor despre perioadele de timp care se includ în durata normală a timpului de muncă. Vă adresez și eu o întrebare, la care rog răspuns prin intermediul ziarului sindicatelor. Care sunt condițiile și categoriile de salariați pentru care angajatorul poate sau este obligat să stabilească o durată redusă a timpului de muncă? Cum se plătește munca acestor categorii de salariați?

Cu respect, Boris Buga, Chișinău

Durata redusă a timpului de muncă, potrivit art. 96 alin. (1) din Codul muncii, este prevăzută pentru anumite categorii de salariați, în funcție de vârstă, de starea sănătății, de condițiile de muncă și de alte circumstanțe, în conformitate cu legislația în vigoare și contractul individual de muncă.

Durata redusă a timpului de muncă stabilită prin lege are un caracter obligatoriu pentru angajator și constituie o garanție juridică pentru salariat, având drept scop asigurarea unui nivel adecvat de protecție a muncii, ținându-se cont de condițiile și caracterul activității de muncă.

În acest sens, art. 96 alin.(2) din Codul muncii stabilește principalele categorii de salariați pentru care legea prevede durata săptămânală redusă a timpului de muncă. Printre aceste categorii se numără două grupuri de vârstă ale minorilor (de la 15 la 16 ani, pentru care durata săptămânală redusă constituie 24 de ore, și de la 16 la 18 ani, cu durata săptămânală de 35 de ore) și salariații care activează în condiții de muncă vătămătoare, conform nomenclatorului aprobat de Guvern.

„Durata redusă a timpului de muncă poate fi stabilită și de către părți prin negocieri individuale

Important de menționat că, în temeiul art. 96 alin. (1) din Codul muncii, durata redusă a timpului de muncă poate fi stabilită și prin contractul individual de muncă, adică de către părți prin negocieri individuale.

La elaborarea unor astfel de regulamente contractuale (stabilite prin contractul individual de muncă), urmează să se țină cont de prevederile art. 49 alin. (3) din Codul muncii, potrivit cărora este interzisă stabilirea pentru salariat, prin contractul individual de muncă, a unor condiții sub nivelul celor prevăzute de actele normative în vigoare, de convențiile colective și de contractul colectiv de muncă.

O categorie de salariați pentru care stabilirea duratei reduse a timpului de muncă are un caracter obligatoriu pentru angajator, este prevăzută la art. 96 alin. (3) din Codul muncii. Astfel, norma dată dispune că, pentru anumite categorii de salariați a căror muncă implică un efort intelectual și psiho-emotional sporit, durata timpului de muncă se stabilește de Guvern și nu poate depăși 35 de ore pe săptămână.

La această categorie de salariați, a căror muncă implică un efort intelectual și psiho-emotional sporit, sunt raportate persoanele din corpul profesoral al instituțiilor de învățământ universitar a căror durată săptămânală a timpului de muncă constituie 35 de ore, cadrele didactice din instituțiile de învățământ preuniversitar, secundar profesional și mediu de specialitate, a căror sarcină pedagogică săptămânală constituie de la 18 până la 35 de ore, medicii și personalul medical mediu de specialitate, a căror săptămână de muncă constituie de la 30 până la 35 de ore (pct. 13 al Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1254 din 15 noiembrie 2004).

Pentru persoanele cu dizabilități severe și accentuate (dacă acestea nu beneficiază de înlesniri mai mari), potrivit art. 96 alin. (4) din Codul muncii, se stabilește o durată redusă a timpului de muncă de 30 de ore pe săptămână, fără diminuarea drepturilor salariale și a altor drepturi prevăzute de legislația în vigoare.

De precizat este că durata săptămânală redusă a timpului de muncă pentru categoriile de salariați specificate în art. 96 alin. (2)-(4) din CM se consideră durată normală de muncă și se remunerează în același cuantum ca și munca salariaților al căror timp de muncă constituie 40 de ore pe săptămână (pct. 3 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1254 din 15 noiembrie 2004).

7 ACTIVITATEA SINDICALĂ

Din teritoriu

Absolvenți de la școli profesionale, familiarizați cu drepturile de muncă

În ajunul Zilei Internaționale a Drepturilor Omului, marcată anual în întreaga lume pe 10 decembrie, Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM), în cooperare cu reprezentanții săi din raioanele Edineț și Briceni, au organizat, pe 8 decembrie, seminare de informare a tinerilor absolvenți de la Școala profesională din orașul Briceni și de la Școala profesională din orașul Cupcini.

Astfel, la seminarul de la Școala profesională din orașul Briceni, organizat cu suportul Galinei Gumen, reprezentanta CNSM în raionul Briceni, tinerii absolvenți au avut un dialog cu Lilia Franț, vicepreședintă a CNSM, care a comunicat despre politicile de susținere a tinerilor specialiști promovate de CNSM la nivel național.

Politici de susținere a tinerilor specialiști

Lilia Franț le-a vorbit tinerilor despre aplicația mobilă „Drepturile salariaților”, lansată de CNSM cu suportul Organizației Internaționale a Muncii, care oferă acces gratuit la informații cu privire la drepturile angajaților, noutăți despre activitatea CNSM, posibilitatea de a adresa întrebări

și a afla rapid răspunsuri de la specialiștii CNSM.

De asemenea, tinerii au primit pliante elaborate în cadrul proiectului „Drepturile tinerilor la locul de muncă”, ce conțin informații utile privind drepturile la locul de muncă.

Totodată, la activitatea organizată la Școala profesională din orașul Cupcini, moderată de Stela Ciobanu, reprezentanta CNSM în raionul Edineț, participanții au aflat de la Irina Ciudin, consilier principal în Departamentul juridic al CNSM, informații

utile despre procesul de angajare în câmpul muncii, privind negocierea și încheierea unui contract individual de muncă, despre prevederile legale în domeniul relațiilor de muncă, timpul de lucru și de odihnă.

La rândul său, Stela Ciobanu a vorbit despre problemele cu care se confruntă tinerii pe piața muncii la nivel local, activitatea și rolul organizațiilor sindicale în procesul de apărare a drepturilor și intereselor salariaților, membri de sindicat, despre beneficiile apartenenței la sindicate.

Eduard Rudenco, directorul Școlii profesionale din orașul Briceni, și Svetlana Cucișcoară, directoarea Școlii profesionale din orașul Cupcini, au salutat inițiativa CNSM de a organiza astfel de activități în raioanele țării pentru a spori cunoștințele tinerilor absolvenți privind drepturile lor ca viitori angajați și a crește oportunitățile de adaptare la cerințele pieței forței de muncă din Republica Moldova.

”E nevoie de a spori cunoștințele tinerilor absolvenți privind drepturile lor ca viitori angajați

Tot săptămâna trecută, pe 7 decembrie, CNSM a organizat o activitate similară la Școala Profesională nr. 9 din Chișinău, cu participarea lui Boris Babici, președintele Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Industria Constructoare de Automobile și Mașina Agricole din Republica Moldova, care le-a vorbit tinerilor despre activitatea și rolul sindicatelor la nivel de unitate.

De menționat că aceste seminare sunt o continuare a proiectului „Drepturile tinerilor la locul de muncă”, implementat pe parcursul anului 2023 de Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova în cooperare cu Fundația „Friedrich Ebert”.

sindicat.md

Seminar

Sindicaliști din Rezina, instruiți în domeniul protecției social-economice și juridice

Informarea continuă și sporirea nivelului de cunoștințe în domeniul protecției social-economice și juridice a salariaților la locul de muncă constituie unul din obiectivele liderilor sindicali din raionul Rezina. În acest sens, recent, 65 de salariați, membri de sindicat, au fost instruiți în cadrul unui seminar cu genericul „Protecția social-economică și juridică a salariaților”.

Activitatea a fost organizată de către Vera Platon, reprezentanta CNSM în teritoriu, și de președinții sindicatelor de ramură, cu susținerea logistică și financiară a Confederației Naționale a Sindicatelor din Republica Moldova, în conformitate cu planul activităților educaționale pentru semestrul doi al anului 2023.

Participanții au beneficiat de instruire privind modificările și completările operate în legislație pe parcursul anului 2023, în calitate de formatori fiind Eugeniu Covrig, șeful Departamentului juridic al CNSM, Ana Moldovanu, consilier superior în Departamentul protecție social-economică al CNSM.

La deschiderea evenimentului, Vera Platon a venit către participanți cu un mesaj de salut, menționând importanța temelor abordate în scopul menținerii nivelului de informare și împărsărire a cunoștințelor liderilor sindicali.

Modificările în actele legislative și impactul lor asupra salariaților

În cadrul seminarului, Eugeniu Covrig i-a informat pe participanți despre modificările în cadrul legislativ pe parcursul anului 2023 care au vizat legislația muncii, nemijlocit, Codul muncii, precum și legislația din domeniul protecției social-economice. El a punctat noile prevederi care ar putea fi negociate și incluse în contractul colectiv de muncă, ca urmare a modificărilor în legislație. Un alt reper în discursul său l-a constituit baza legislativă a activității organizației sindicale, vorbind despre drepturile organizației sindicale primare și, implicit, drepturile membrilor de sindicat.

Ana Moldovanu a pus un accent deosebit pe protecția social-economică și juridică a salariaților după ultimele modificări în legislație, vorbind despre sarcinile organizațiilor sindicale primare în domeniu. Astfel, s-a discutat despre posibilitatea de intensificare a protecției salariaților, formatoarea explicând prevederile actelor legislative ce țin de politica bugetar-fiscală și vamală. Este vorba, în principal, de Legea bugetului de stat; Legea bugetului asigurărilor sociale de stat; Legea fondurilor asigurării obligatorii în medicină. Domnia sa a dezvăluit propunerile de îmbunătățire

a legislației și obiectivele trasate de CNSM în domeniul asigurărilor sociale, cum ar fi: indexarea prestațiilor asigurărilor sociale conform Legii nr. 156/1998; micșorarea, cu 5 ani, a vârstei de pensionare a femeilor care au născut și au educat cinci copii și mai mulți; majorarea indemnizației pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani (cu 35-40%) și stabilirea acesteia din venitul ambilor părinți; indexarea anuală a indemnizației pentru creșterea copilului; perioada de îngrijire a unui copil până la vârsta de 3 ani de către bunei sau de o altă rudă care se ocupă nemijlocit de

îngrijirea copilului, scopul fiind ca această durată de timp să fie inclusă în perioada necontributivă, asimilată stagiului de cotizare.

La sfârșitul seminarului, a urmat sesiunea de întrebări și răspunsuri. Participanții au adresat întrebări formatorilor privitor la modificările din Codul muncii și la relațiile de muncă, întrebări ce țin de recalcularea pensiei, termenul de aplicare a contractului colectiv de muncă, de remunerarea muncii ș.a., apreciind temele puse în discuție și profesionalismul formatorilor.

Cor. VP

Abonați-vă la „Vocea poporului”, ziarul tuturor

Dragi prieteni, a început campania de abonare pentru anul 2024. În primul rând, vă mulțumim tuturor pentru susținerea publicației „Vocea poporului” în anul curent și, totodată, vă îndemnăm respectuos să continuați să sprijiniți ziarul sindicatelor și în anul viitor, cel puțin cum ați făcut-o până acum.

Din păcate, condițiile s-au schimbat în ultimul moment. Întrucât I.S. „Poșta Moldovei” a majorat tariful pentru difuzare cu circa 400%, pentru a acoperi măcar o parte din cheltuieli și a rămâne pe „linia de plutire”, am majorat prețul unui abonament, care va arăta astfel: 10 lei un exemplar de ziar, 40 de lei abonamentul pe o lună, 120 de lei pentru trei luni, 240 de lei pentru 6 luni și 440 de lei abonamentul pentru un an. Abonamentele pot fi perfectate atât online, pe site-ul posta.md, cât și la orice oficiu poștal.

„Vocea poporului” e o tribună prin intermediul căreia este promovată mișcarea sindicală, e o punte de legătură între conducerea federațiilor și organizațiile sindicale primare din teritoriu.

Mizăm pe susținerea dvs. Suntem recunoscători tuturor pentru efortul pe care îl faceți pentru publicație, pentru organizațiile dvs. sindicale, pentru toți sindicaliștii, în fond.

Redacția ziarului „Vocea poporului”

ABONAREA 2024

Impact

În pandemie erau considerați eroi, iar azi li se închide instituția

Peste 200 de angajați ai Spitalului de Boli Infecțioase „Toma Ciorbă” și ai Spitalului Dermatologie și Maladii Comunicabile au protestat marți în fața Guvernului. Aceștia au depus și o petiție prin care au cerut ca Ministerul Sănătății să-și retragă proiectul prin care a propus fuzionarea celor două instituții. Angajații au transmis că vor reforme și optimizare, dar nu lichidarea instituțiilor, au emis și o declarație comună, prin care au cerut ca Ministerul Sănătății să reevalueze proiectul.

„Acest proiect nu a fost consultat cu sindicatele” a declarat Aurel Popovici, președintele Federației Sindicale „Sănătatea”, într-o conferință de presă. „Nu se spune clar ce va urma, care este scopul acestui proiect. Din această cauză au și apărut neînțelegerile. Noi am primit sesizări din partea ambelor instituții, acestea au fost semnate de toți angajații. Ministerul Sănătății a făcut primul pas în reformarea sistemului spitalicesc, dar este important cum faci acest pas. Cu regret, sesizăm faptul că ceea ce se întâmplă astăzi ne demonstrează că nu există un dialog între conducători și angajați. În prezent ne propunem ca scop integrarea europeană și una din directivele UE este respectarea dialogului social. Lucrul acesta nu se întâmplă”, a menționat Aurel Popovici.

De cealaltă parte, Ministerul Sănătății susține că „Nu se închide nici un spital. Se comasează sub un management comun, deoarece au același specific – maladii contagioase, ambele sunt terțiare și activează cu o capacitate joasă din punct de vedere economico-financiar. Spitalul de Dermatologie și Maladii Comunicabile funcționează la o capacitate de 40% din fondul activ de paturi. Ministerul Sănătății declară că va eficientiza utilizarea resurselor financiare și va investi în calitate. Aceste resurse sunt banii cetățenilor și ministerul are obligația de a-i utiliza eficient și a oferi pacienților calitate. Atât timp cât pe medici nu îi paște nici un pericol de disponibilizare, nu înțelegem această agresivitate”, se arată într-un comunicat al ministerului

Natalia HADÂRCĂ

	SCRIITOR FRANCEZ	MONUMENTE	DOMNIȚĂ	ACEASTA (POP.)
	AANEXA	PRAJIT PREGĂTIT	JILAV	
	PĂDURE DE BRAZI		NICOLAE TURCU	
	RAMANE DUPĂ SCĂDERE		AICI (POP.)	
	DUSA DE CAL	AȘCOATE DIN MINTI		
INTERPLANETAR	STRADA SCURTĂ	DĂRZE		PRAJITURĂ CU FRUCTE
CONVENȚIE	NASA	PLĂGI	ACEASTA (POP.)	
A PUNE SARE		ARMA PRIMITIVĂ	CORINA ZAHIU	
CÂNTEC DE TARĂ	RĂTĂCITORI		ABIS!	
	MOTAN		CORP DE NEPĂTRUNS	FANTOMA
MAMIFERE TIBETANE		ÎN CUVAI	MOARTEA REGELUI	
FOLOSITE LA GUSUT		PRIETE NESC	STĂU PE GÂT	
	ADEMENTI	A GARANTA		
	MIC. DAR ENERGIIC	ÎN CORTI	A BUBUI	LUNG DE LINIE
	ALIANȚĂ MILITARĂ		FEL	
			FRUMO. SUL DIN POVEȘTE	TESITEI
INVERSARE DE SENS		FACE DULCIURI		
100 M.P. (P.L.)		CARIEI		
CÂNTEC DE LEAGĂN		CONTROLOR DE TRAFIC		SUB PORTATIV
DUS MÂNDOS			SPĂTIU DE JOC	

Dezlegarea integralei din numărul trecut: D-H-C-METODIC-JURATI-PARATA-NC-ATA-A-S-CEAS-IC-CRATIMA-AFET-AVAR-DANA-I-INAR-VENI-TV-J-ELIPTICI-VAS-OLAR-APA-A-OA-ASALT-L-LA-MAI-ICI-SB-VN-RETINUTI-DA-VIS-TIRAN-TRISTA-IATA.

VOCEA POPORULUI

Ziarul este înregistrat la Camera Inregistrării de stat, numărul de înregistrare: 1004600040498 din 25.07.1995
 Indice de abonare: 67798

Fondator:

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova

www.vocea.md
 info@vocea.md

Abonamentul la ziar poate fi perfectat în orice oficiu poștal din RM sau direct în redacție.

Redactor-șef: Ilie LUPAN, tel.: 022266543

Secretar de redacție: Anatol FIȘER, tel.: 022266543

Contabil-șef: Svetlana BĂLAN

Redactori: Natalia HADÂRCĂ, Galina MUNTEANU, Redactor-stilizator: Anghelina DUDULICA

Tehnoredactor: Sergiu BALTAGA, Dezvoltator web: Alexei OVCINICOV

Colegiul redacțional: Ilie Lupan; Sergiu Sainciuc; Elizaveta Iurcu; Margareta Strășlian; Nadejda Lavric; Angela Oțean.

Adresa redacției: Republica Moldova, mun. Chișinău, str. 31 August 1989, 129, et. IX.

Tipar: „Ediți Tipar Grup” SRL str. Fereedului 4, mun. Chișinău. Com.: 1011

Redacția nu poartă răspundere pentru conținutul și corectitudinea anunțurilor publicitare. Textele marcate cu P (publicitate) și PP (publicitate politică) sunt publicate în regim de publicitate plătită.